

VII. titul MANŽELSTVO

Kán. 1055 - § 1. Manželskú zmluvu, ktorou muž a žena ustanovujú medzi sebou spoločenstvo celého života a ktorá svojou prirodzenou povahou je zameraná na dobro manželov, ako aj na plodenie a výchovu detí, Kristus Pán povýšil medzi pokrstenými na hodnosť sviatosti.

§ 2. Preto medzi pokrstenými nemôže jestvovať platná manželská zmluva bez toho, aby zároveň nebola sviatosťou.

Kán. 1056 - Podstatnými vlastnosťami manželstva sú jednota a nerozlučiteľnosť, ktoré v kresťanskom manželstve z dôvodu sviatosti nadobúdajú osobitnú pevnosť.

Kán. 1057 - § 1. Manželstvu dáva vznik súhlas stránok zákonne prejavенý medzi právne spôsobilými osobami, ktorý nemôže nahradiť nijaká ľudská moc.

§ 2. Manželský súhlas je úkon vôle, ktorým sa muž a žena neodvolateľnou zmluvou navzájom odovzdávajú a prijímajú, aby ustanovili manželstvo.

Kán. 1058 - Manželstvo môžu uzavrieť všetci, ktorým to právo nezakazuje.

Kán. 1059 - Manželstvo katolíkov, hoci iba jedna stránka je katolícka, sa riadi nielen božským, ale aj kánonickým právom pri neporušení kompetencie občianskej moci, týkajúcej sa čisto občianskych účinkov toho istého manželstva.

Kán. 1060 - Manželstvo má priazeň práva; preto v pochybnosti treba trvať na platnosti manželstva, kým sa nedokáže opak.

Kán. 1061 - § 1. Platné manželstvo medzi pokrstenými sa nazýva iba uzavreté, ak nie je dokonané; nazýva sa uzavreté a dokonané, ak manželia ľudským spôsobom medzi sebou vykonali manželský úkon, sám osebe vhodný na splodenie dieťaťa, na ktorý je manželstvo svojou prirodzenosťou zamerané a ktorým sa manželia stávajú jedným telom.

§ 2. Ak po slávení manželstva manželia bývali spolu, prezumuje sa dokonanie, kým sa nedokáže opak.

§ 3. Neplatné manželstvo sa nazýva putatívne, ak bolo slávené aspoň jednou stránkou dobromyseľne, kým obidve stránky nenadobudnú istotu o jeho nulite.

Kán. 1062 - § 1. Prisľúbenie manželstva, či jednostranné, alebo obojstranné, nazývané zás nubami sa riadi partikulárnym právom, ktoré stanovila Konferencia biskupov pri zohľadnení zvykov a občianskych zákonov, ak také sú.

§ 2. Z prisľúbenia manželstva nevzniká právo žalobou vymáhať slávenie manželstva; vzniká však právo žalobou vymáhať náhradu škôd, ak je povinnosť náhrady.

I. kapitola

PASTORAČNÁ STAROSTLIVOSŤ A RÍPRAVA NA SLÁVENIE MANŽELSTVA

Kán. 1063 - Duchovní pastieri sú povinní starať sa, aby vlastné cirkevné spoločenstvo poskytovalo veriacim pomoc, ktorou sa manželský stav má uchovávať v kresťanskom duchu a napredovať v dokonalosti. Túto pomoc treba predovšetkým poskytovať:

1. kázaním, katechézou, primeranou deťom, mládeži a dospelým, ba aj používaním spoločenských oznamovacích prostriedkov, pomocou ktorých veriaci majú dostávať poučenie o význame kresťanského manželstva a o úlohe kresťanských manželov a rodičov;
2. osobnou prípravou na uzavretie manželstva, ktorou sa snúbenci majú uspôsobiť na svätosť a povinnosti svojho nového stavu;
3. obohacujúcim liturgickým slávením manželstva, z ktorého má byť zjavné, že manželia naznačujú tajomstvo jednoty a plodnej lásky medzi Kristom a Cirkvou a majú na ňom účasť;
4. napomáhaním manželov, aby sami verným zachovávaním a chránením manželskej zmluvy dosahovali v rodine deň čo deň svätejší a plnší život.

Kán. 1064 - Úlohou miestneho ordinára je starať sa, aby táto pomoc bola náležite organizovaná, a ak sa to zdá vhodné, vypočuje aj mienku mužov a žien, osvedčených skúsenosťou a znalosťou.

Kán. 1065 - § 1. Katolíci, ktorí ešte neprijali sviatosť birmovania, majú ju pred pripustením k manželstvu prijať, ak je to možné bez veľkej ťažkosti.

§ 2. Aby snúbenci s úžitkom prijali sviatosť manželstva, nástojčivo sa im odporúča, aby pristúpili k sviatosti pokánia a prijali najsvätejšiu Eucharistiu.

Kán. 1066 - Pred slávením manželstva musí byť zrejmé, že nič neprekáža jeho platnému a dovolenému sláveniu.

Kán. 1067 - Konferencia biskupov má stanoviť normy, týkajúce sa skúšky snúbencov, ako aj manželských ohlások a iných prostriedkov, vhodných na vykonanie zisťovaní, ktoré sú nevyhnutné pred manželstvom; po ich starostlivom zachovaní môže farár pristúpiť k asistovaniu pri uzavieraní manželstva.

Kán. 1068 - V nebezpečenstve smrti, ak nemožno mať iné dôkazy a niet protikladných dôvodov, stačí tvrdenie sobášiacich sa, v prípade potreby aj pod prísahou, že sú pokrstení a nezdržiava ich nijaká prekážka.

Kán. 1069 - Všetci veriaci sú povinní oznámiť prekážky, ak o nejakých vedia, farárovi alebo miestnemu ordinárovi pred slávením manželstva.

Kán. 1070 - Ak zisťovania robil niekto iný ako farár, ktorému prináleží asistovať pri uzavieraní manželstva, s ich výsledkom má čím skôr tohto farára oboznámiť hodnoverným dokladom.

Kán. 1071 - § 1. Okrem prípadu nevyhnutnosti nikto nemá bez dovoľenia miestneho ordinára asistovať:

1. pri uzavieraní manželstva potulných;
2. pri uzavieraní manželstva, ktoré nemožno podľa normy občianskeho zákona uznať alebo sláviť;
3. pri uzavieraní manželstva toho, kto má prirodzené povinnosti voči inej stránke alebo voči deťom, pochádzajúcim z predchádzajúceho spojenia;
4. pri uzavieraní manželstva toho, kto všeobecne známym spôsobom zavrhol katolícku vieru;
5. pri uzavieraní manželstva toho, kto je postihnutý cenzúrou;
6. pri uzavieraní manželstva neplnoletého, keď rodičia o tom nevedia alebo sú rozumne proti tomu;
7. pri uzavieraní manželstva cez zástupcu, o ktorom sa hovorí v kán. 1105.

§ 2. Miestny ordinár nemá udeliť dovoľenie na asistovanie pri uzavieraní manželstva toho, kto všeobecne známym spôsobom zavrhol katolícku vieru, ak sa nezachovali primerane upravené normy, o ktorých sa hovorí v kán. 1125.

Kán. 1072 - Duchovní pastieri sa majú usilovať odrádzať mladistvých od slávania manželstva pred vekom, v ktorom sa zvyčajne podľa prijatých krajových zvykov vstupuje do manželstva.

II. kapitola **ZNEPLATŇUJÚCE PREKÁŽKY VO VŠEOBECNOSTI**

Kán. 1073 - Zneplatňujúca prekážka robí osobu nespôsobilou na platné uzavretie manželstva.

Kán. 1074 - Za verejnú sa pokladá prekážka, ktorá sa môže dokázať na vonkajšom fóre; ináč je tajná.

Kán. 1075 - § 1. Len najvyššia vrchnosť Cirkvi má právo hodnoverne vyhlásiť, kedy božské právo manželstvo zakazuje alebo zneplatňuje.

§ 2. Takisto iba najvyššia vrchnosť má právo stanoviť pre pokrstených iné prekážky.

Kán. 1076 - Zvyk, ktorý uvádza novú prekážku alebo je v rozpore s jestvujúcimi prekážkami, sa zavrhuje.

Kán. 1077 - § 1. Miestny ordinár môže v osobitnom prípade vlastným podriadeným, kdekoľvek sa zdržiavajú, a všetkým, ktorí sa skutočne nachádzajú na jeho vlastnom území, manželstvo zakázať, ale iba na čas, z vážneho dôvodu a kým pretrváva.

§ 2. Iba najvyššia vrchnosť Cirkvi môže k zákazu pripojiť zneplatňujúcu doložku.

Kán. 1078 - § 1. Miestny ordinár môže svojich podriadených, kdekoľvek sa zdržiavajú, a všetkých, ktorí sa skutočne nachádzajú na jeho území, dišpenzovať od všetkých prekážok cirkevného práva s výnimkou tých, ktorých dišpenzovanie je vyhradené Apoštolskej stolici.

§ 2. Prekážky, ktorých dišpenzovanie je vyhradené Apoštolskej stolici, sú:

1. prekážka, pochádzajúca z posvätných rádov alebo z verejného doživotného sľubu čistoty v rehoľnom inštitúte pápežského práva;

2. prekážka zločinu, o ktorom sa hovorí v kán. 1090.

§ 3. Nikdy sa nedáva dišpenz od prekážky pokrvnosti v priamej línii ani v druhom stupni bočnej línii.

Kán. 1079 - § 1. Keď hrozí nebezpečenstvo smrti, miestny ordinár môže dišpenzovať vlastných podriadených, kdekoľvek sa zdržiavajú, a všetkých, ktorí sa skutočne nachádzajú na jeho vlastnom území, tak od formy, ktorú treba zachovávať pri slávení manželstva, ako aj od všetkých a jednotlivých prekážok cirkevného práva buď verejných, alebo tajných s výnimkou prekážky, pochádzajúcej z posvätného rádu presbyterátu.

§ 2. Za tých istých okolností, o ktorých sa hovorí v § 1, ale len v prípadoch, keď sa nemožno dostať ani k miestnemu ordinárovi, tú istú moc dišpenzovať má farár, aj riadne delegovaný posvätný vysluhovateľ ako aj kňaz alebo diakon, ktorí asistujú pri uzavieraní manželstva podľa normy kán. 1116, § 2.

§ 3. V nebezpečenstve smrti má spovedník moc dišpenzovať od tajných prekážok pre vnútorné fórum buď v úkone sviatostnej spovedi, alebo mimo neho. § 4. V prípade, o ktorom sa hovorí v § 2, za nemožné dostať sa k miestnemu ordinárovi sa považuje to, ak sa to môže stať iba telegraficky alebo telefonicky.

Kán. 1080 - § 1. Vždy, keď sa prekážka odhalí vtedy, keď je na sobáš už všetko pripravené a uzavieranie manželstva sa bez pravdepodobného nebezpečenstva veľkého zla nemôže oddialiť dovtedy, kým sa nedosiahne dišpenz od kompetentnej vrchnosti, moc dišpenzovať od všetkých prekážok s výnimkou tých, o ktorých sa hovorí v kán. 1078, § 2, bod 1, má miestny ordinár, a len keď je prípad tajný, všetci, o ktorých sa hovorí v kán. 1079, § 2-3, pri zachovaní podmienok, ktoré sú tam predpísané.

§ 2. Táto moc platí aj pre konvalidáciu manželstva, ak to isté nebezpečenstvo hrozí z oneskorenia a niet času obrátiť sa na Apoštolskú stolicu alebo na miestneho ordinára, keď ide o prekážky, od ktorých on môže dišpenzovať.

Kán. 1081 - Farár alebo kňaz, či diakon, o ktorých sa hovorí v kán. 1079, § 2, má o udelení dišpenzu pre vonkajšie fórum ihneď upovedomiť miestneho ordinára; a tento dišpenz sa má zapísať do knihy manželstiev.

Kán. 1082 - Ak reskript Penitenciárie neurčuje niečo iné, dišpenz od tajnej prekážky, udelený vo vnútornom nesviatostnom fóre, sa má zapísať do knihy, ktorú treba uchovávať v tajnom archíve kúrie, a ďalší dišpenz pre vonkajšie fórum nie je potrebný, ak sa potom tajná prekážka stane verejnou.

III. kapitola JEDNOTLIVÉ ZNEPLATŇUJÚCE PREKÁŽKY

Kán. 1083 - § 1. Muž pred dovŕšením šestnásteho roku života a žena pred dovŕšením štrnásteho roku nemôžu uzavrieť platné manželstvo.

§ 2. Konferencia biskupov má právo stanoviť vyšší vek na dovolené slávenie manželstva.

Kán. 1084 - § 1. Predchádzajúca a trvalá impotencia mať styk buď zo strany muža, alebo ženy, buď absolútna, alebo relatívna, zneplatňuje manželstvo zo samej svojej prirodzenosti.

§ 2. Ak prekážka impotencie je pochybná buď z hľadiska právnej alebo skutkovej pochybnosti, uzavretiu manželstva netreba prekážať, ani manželstvo vyhlásiť za nulitné, kým pochybnosť trvá.

§ 3. Neplodnosť manželstvo ani nezakazuje, ani nezneplatňuje pri zachovaní predpisu kán. 1098.

Kán. 1085 - § 1. Neplatne sa pokúša o manželstvo, kto je viazaný zväzkom predchádzajúceho manželstva, hoci nedokonaného.

§ 2. Hoci predchádzajúce manželstvo je z akéhokoľvek dôvodu neplatné alebo rozviazané, predsa iné manželstvo nie je dovolené uzavrieť, skôr než o nulite alebo rozviazaní predchádzajúceho nie je zákonne a nepochybne isté.

Kán. 1086 - § 1. Neplatné je manželstvo medzi dvoma osobami, z ktorých jedna je pokrstená v katolíckej cirkvi alebo do nej prijatá a formálnym úkonom od nej neodpadla, a druhá je nepokrstená.

§ 2. Od tejto prekážky sa nemá dišpenzovať, ak nie sú splnené podmienky, o ktorých sa hovorí v kán. 1125 a 1126.

§ 3. Ak stránka bola v čase uzavretia manželstva všeobecne považovaná za pokrstenú alebo jej krst bol pochybný, platnosť manželstva treba prezumovať podľa normy kán. 1060, kým sa s istotou nedokáže, že jedna stránka je pokrstená a druhá nepokrstená.

Kán. 1087 - Neplatne sa pokúšajú o manželstvo tí, ktorí boli ustanovení v posvätných rádoch.

Kán. 1088 - Neplatne sa pokúšajú o manželstvo tí, ktorých viaže verejný doživotný sľub čistoty v rehoľnom inštitúte.

Kán. 1089 - Medzi mužom a unesenou alebo aspoň zadržíavanou ženou so zámerom uzavrieť s ňou manželstvo nemôže existovať nijaké manželstvo, ak si neskôr žena, oddelená od únoscu a umiestnená na bezpečnom a slobodnom mieste, sama od seba nezvolí manželstvo.

Kán. 1090 - § 1. Kto so zámerom uzavrieť manželstvo s istou osobou spôsobí smrť jej manželskej stránke alebo vlastnej manželskej stránke, o toto manželstvo sa pokúša neplatne.

§ 2. Tiež neplatne sa pokúšajú o manželstvo medzi sebou tí, ktorí vzájomným fyzickým alebo morálnym pričinením spôsobili smrť manželskej stránke.

Kán. 1091 - § 1. V priamej línii pokrvnosti je manželstvo neplatné medzi predkami a potomkami tak zákonnými, ako aj prirodzenými.

§ 2. V bočnej línii je neplatné až do štvrtého stupňa vrátane.

§ 3. Prekážka pokrvnosti sa neznásobuje.

§ 4. Nikdy sa nemá dovoliť manželstvo, ak je pochybnosť, či stránky sú pokrvné v niektorom stupni priamej línie alebo v druhom stupni bočnej línie.

Kán. 1092 - Švagrovstvo v priamej línii zneplatňuje manželstvo v každom stupni.

Kán. 1093 - Prekážka verejnej mravopočestnosti vzniká z neplatného manželstva po začatí spoločného života buď zo všeobecne známeho, alebo verejného konkubinátu; zneplatňuje manželstvo v prvom stupni priamej línie medzi mužom a pokrvnými ženy a obrátene.

Kán. 1094 - Manželstvo nemôžu medzi sebou platne uzavrieť tí, ktorí sú spojení zákonným príbuzenstvom, pochádzajúcim z adopcie v priamej línii alebo v druhom stupni bočnej línie.

IV. kapitola MANŽELSKÝ SÚHLAS

Kán. 1095 - Uzavrieť manželstvo sú neschopní tí:

1. ktorým chýba dostačujúce používanie rozumu;
2. ktorí majú vážny nedostatok rozoznávacieho úsudku, ohľadne podstatných manželských práv a povinností, ktoré treba navzájom odovzdávať a prijímať;
3. ktorí z dôvodov psychickej prirodzenosti nedokážu vziať na seba podstatné záväzky manželstva.

Kán. 1096 - § 1. Na vznik manželského súhlasu je nevyhnutné, aby uzatvárajúcim stránkam nebolo neznáme aspoň to, že manželstvo je trvalé spolunažívanie muža a ženy, zamerané na plodenie detí nejakou sexuálnou súčinnosťou.

§ 2. Táto neznalosť sa po puberte neprezumuje.

Kán. 1097 - § 1. Omyl v osobe robí manželstvo neplatným.

§ 2. Omyl vo vlastnosti osoby, hoci je dôvodom na zmluvu, nerobí manželstvo neplatným, ak táto vlastnosť nie je priamo a zásadne chcená.

Kán. 1098 - Kto uzaviera manželstvo oklamaný podvodom, vykonaným na získanie súhlasu ohľadne nejakej vlastnosti druhej stránky, ktorá svojou prirodzenosťou môže ťažko narušať manželské spolunažívanie, uzaviera ho neplatne.

Kán. 1099 - Omyl ohľadne jednoty alebo nerozlučiteľnosti, či sviatostnej hodnosti manželstva neruší manželský súhlas, len keď nedeterminuje vôľu.

Kán. 1100 - Vedomie alebo mienka, že manželstvo je nulitné, manželský súhlas nevyhnutne nevylučuje.

Kán. 1101 - § 1. Prezumuje sa, že vnútorný súhlas sa zhoduje so slovami alebo znakmi, použitými pri slávení manželstva.

§ 2. Ak však niektorá stránka alebo obidve stránky pozitívnym úkonom vôle vylučujú samo manželstvo alebo niektorý podstatný prvok, alebo niektorú podstatnú vlastnosť manželstva, uzavierajú ho neplatne.

Kán. 1102 - § 1. Manželstvo s podmienkou, vzťahujúcou sa na budúcnosť, nemožno platne uzavrieť.

§ 2. Manželstvo uzavreté s podmienkou, vzťahujúcou sa na minulosť alebo na prítomnosť, je platné alebo neplatné podľa toho, či to, čo je predmetom podmienky, jestvuje alebo nie.

§ 3. Avšak podmienku, o ktorej sa hovorí v § 2, nemožno dovolene pripojiť, ak nie je daná s písomným povolením miestneho ordinára.

Kán. 1103 - Neplatné je manželstvo uzavreté pod nátlakom alebo z veľkého strachu, vyvolaného zvonku, hoci aj neúmyselne, od ktorého aby sa niekto oslobodil, je nútený vybrať si manželstvo.

Kán. 1104 - § 1. Na platné uzavretie manželstva je nevyhnutné, aby uzatvárajúce stránky boli súčasne prítomné buď osobne, alebo cez zástupcu.

§ 2. Snúbenci majú manželský súhlas vyjadriť slovami; ak však nemôžu hovoriť, rovnocennými znakmi.

Kán. 1105 - § 1. Na platné uzavretie manželstva cez zástupcu sa vyžaduje:

1. aby bol zvláštny mandát na uzavretie manželstva s určitou osobou;
2. aby zástupca bol určený samým mandantom a aby svoju úlohu plnil osobne.

§ 2. Aby bol mandát platný, treba aby ho podpísal mandant a okrem toho farár alebo ordinár miesta, v ktorom sa mandát dáva, alebo kňaz, ktorého jeden z nich delegoval, alebo aspoň dvaja svedkovia; alebo sa musí vyhotoviť ako doklad, ktorý je podľa normy občianskeho práva hodnoverný.

§ 3. Ak mandant nemôže písať, má sa to zaznamenať v samom mandáte a má sa pribrať ďalší svedok, ktorý má listinu aj sám podpísať; ináč je mandát neplatný.

§ 4. Ak mandant, skôr než zástupca v jeho mene uzavrel manželstvo, mandát odvolal alebo upadol do pomätenosti, manželstvo je neplatné, hoci ani zástupca, ani druhá uzatvárajúca stránka o tom nevedeli.

Kán. 1106 - Manželstvo možno uzavrieť cez tlmočníka; farár však nemá pri ňom asistovať, ak mu nie je zrejmá hodnovernosť tlmočníka.

Kán. 1107 - Hoci manželstvo bolo pre prekážku alebo pre nedostatok formy uzavreté neplatne, prezumuje sa, že prejavovaný súhlas trvá, kým nie je zrejmé jeho odvolanie.

V. kapitola **FORMA SLÁVENIA MANŽELSTVA**

Kán. 1108 - § 1. Iba tie manželstvá sú platné, ktoré sa uzavierajú pred asistujúcim miestnym ordinárom alebo farárom, alebo pred kňazom či diakonom, ktorých delegoval jeden z nich, ako aj pred dvoma svedkami, ale podľa pravidiel vyjadrených v nasledujúcich kánoch a pri neporušení výnimiek, o ktorých sa hovorí v kán. 144, 1112, § 1, 1116 a 1127, § 1-2.

§ 2. Asistujúcim pri uzavieraní manželstva sa rozumie iba ten, kto je prítomný a žiada prejav súhlasu uzavierajúcich stránok a v mene Cirkvi ho prijíma.

Kán. 1109 - Miestny ordinár a farár, ak neboli rozsudkom alebo dekrétom exkomunikovaní alebo postihnutí interdiktom, alebo suspendovaní z úradu, alebo za takých vyhlásení, na základe úradu platne asistujú v hraniciach svojho územia pri uzavieraní manželstiev nielen podriadených, ale aj nie podriadených, len keď aspoň jeden z nich je latinského obradu.

Kán. 1110 - Osobný ordinár a osobný farár na základe úradu platne asistujú pri uzavieraní manželstiev iba tých, z ktorých aspoň jeden je podriadený v medziach ich oblasti.

Kán. 1111 - § 1. Miestny ordinár a farár, pokiaľ platne zastávajú úrad, môžu kňazom a diakonom delegovať splnomocnenie, aj všeobecné, asistovať pri uzavieraní manželstiev v hraniciach svojho územia.

§ 2. Aby delegovanie splnomocnenia asistovať pri uzavieraní manželstiev bolo platné, výslovne sa musí dať určeným osobám; ak ide o zvláštne delegovanie, treba ho dať pre určené manželstvo; ak však ide o všeobecné delegovanie, treba ho udeliť písomne.

Kán. 1112 - § 1. Kde niet kňazov a diakonov, diecézny biskup po predchádzajúcom priaznivom vyjadrení Konferencie biskupov a po dosiahnutí dovolenia Svätej stolice môže delegovať laikov, ktorí majú asistovať pri uzavieraní manželstiev.

§ 2. Má sa vybrať súci laik, schopný dávať snúbencom poučenie a spôsobilý riadne vykonávať sobášnu liturgiu.

Kán. 1113 - Skôr než sa udelí zvláštne delegovanie má sa zabezpečiť všetko, čo stanovuje právo na dokázanie slobodného stavu.

Kán. 1114 - Asistujúci pri uzavieraní manželstva koná nedovolené, ak samému nie je zrejmy slobodný stav uzavierajúcich stránok podľa normy práva a podľa možnosti nie je mu zrejme ani dovolenie farára, vždy keď asistuje na základe všeobecného delegovania.

Kán. 1115 - Manželstvá sa majú sláviť vo farnosti, v ktorej jedna z uzavierajúcich stránok má trvalé alebo prechodné bydlisko alebo sa tam mesiac zdržiava, alebo ak ide o potulných, vo farnosti, kde sa skutočne zdržiavajú; s povolením vlastného ordinára alebo vlastného farára sa môžu sláviť inde.

Kán. 1116 - § 1. Ak asistujúci, kompetentný podľa normy práva, nemôže byť bez veľkej ťažkosti prítomný alebo nemôžno sa k nemu dostať, tí, ktorí majú úmysel uzavrieť pravé manželstvo, môžu ho platne a dovolene uzavrieť pred samými svedkami:

1. v nebezpečenstve smrti;

2. mimo nebezpečenstva smrti, len keď sa rozumne predvída, že tento stav potrvá jeden mesiac.

§ 2. V oboch prípadoch, ak je k dispozícii iný kňaz alebo diakon, ktorý môže byť prítomný, musí byť prizvaný a spolu so svedkami byť prítomný pri slávení manželstva pri neporušení platnosti manželstva, uzavretého pred samými svedkami.

Kán. 1117 - Vyššie stanovenú formu treba zachovať, ak aspoň jedna zo stránok uzavierajúcich manželstvo je pokrstená v katolíckej cirkvi alebo je do nej prijatá a formálnym úkonom od nej neodpadla, pri neporušení predpisov kán. 1127, § 2.

Kán. 1118 - § 1. Manželstvo medzi katolíkmi alebo medzi katolíckou stránkou a nekatolíckou pokrstenou stránkou sa má sláviť vo farskom kostole; v inom kostole alebo kaplnke sa môže sláviť s dovoľením miestneho ordinára alebo farára.

§ 2. Miestny ordinár môže dovoliť, aby sa manželstvo sláвило na inom vhodnom mieste.

§ 3. Manželstvo medzi katolíckou stránkou a nepokrstenou stránkou sa môže sláviť v kostole alebo na inom vhodnom mieste.

Kán. 1119 - Okrem nevyhnutného prípadu sa pri slávení manželstva majú zachovať obrady predpísané v liturgických knihách, ktoré schválila Cirkev, alebo prijaté zákonnými zvykmi.

Kán. 1120 - Konferencia biskupov môže vypracovať vlastný obrad manželstva, ktorý má preskúmať Svätá stolica a ktorý zodpovedá miestnym a národným zvykom, prispôbeným kresťanskému duchu, ale pri zachovaní zákona, aby prítomný asistujúci

pri uzavieraní manželstva žiadal prejav súhlasu uzavierajúcich stránok a prijal ho.

Kán. 1121 - § 1. Po slávení manželstva farár miesta slávenia alebo jeho zástupca, hoci ani jeden z nich pri ňom neasistoval, má čo najskôr zaznačiť v knihe manželstiev mená manželov, asistujúceho a svedkov, miesto a dátum slávenia manželstva spôsobom predpísaným Konferenciou biskupov alebo diecéznym biskupom.

§ 2. Kedykoľvek sa manželstvo uzaviera podľa normy kán. 1116, kňaz alebo diakon, ak bol prítomný pri slávení, ináč svedkovia s uzavierajúcimi sú ako celok povinní čo najskôr upovedomiť farára alebo miestneho ordinára o uzavretí manželstva.

§ 3. Keď ide o manželstvo uzavreté s dišpenzom od kánonickej formy, miestny ordinár, ktorý dišpenz udelil, sa má postarať, aby dišpenz i slávenie boli zapísané v knihe manželstiev tak kúrie, ako aj vlastnej farnosti katolíckej stránky, ktorej farár vykonal zisťovania slobodného stavu; o slávení manželstva je zviazaná čo najskôr upovedomiť toho istého ordinára a farára katolícka manželská stránka, oznámiac aj miesto slávenia, ako aj zachovanie verejnej formy.

Kán. 1122 - § 1. Uzavreté manželstvo sa má zaznačiť aj v knihách pokrstených, v ktorých je zapísaný krst manželov.

§ 2. Keď manželská stránka neuzavrela manželstvo vo farnosti, v ktorej bola pokrstená, farár miesta slávenia má uzavretie manželstva čo najskôr oznámiť farárovi miesta udeleného krstu.

Kán. 1123 - Kedykoľvek sa manželstvo buď konvaliduje pre vonkajšie fórum, alebo sa vyhlasuje za nulitné, alebo sa zákonne okrem smrti rozvážuje, musí byť o tom upovedomený farár miesta, kde bolo manželstvo slávené, aby sa zápis v knihách manželstiev a pokrstených riadne vykonal.

VI. kapitola MIEŠANÉ MANŽELSTVÁ

Kán. 1124 - Manželstvo medzi dvoma pokrstenými osobami, z ktorých jedna je pokrstená v katolíckej cirkvi alebo bola do nej po krste prijatá a formálnym úkonom od nej neodpadla, druhá však patrí do cirkvi alebo ekleziálnej spoločnosti, ktorá nie je v plnom spoločenstve s katolíckou cirkvou, je bez výslovného dovolenia kompetentnej vrchnosti zakázané.

Kán. 1125 - Takéto dovolenie môže udeliť miestny ordinár, ak existuje oprávnený a rozumný dôvod; nemá ho udeliť, ak nie sú splnené tieto podmienky:

1. katolícka stránka má vyhlásiť, že je pripravená odstrániť nebezpečenstvá odpadnutia od viery a má dať úprimný prísľub, že urobí všetko, čo je v jej silách, aby všetky deti boli pokrstené a vychované v katolíckej cirkvi;

2. druhá stránka sa má v pravý čas natoľko oboznámiť s tými prísľubmi, ktoré má dať katolícka stránka, aby bolo zrejmé, že si je naozaj vedomá prísľubu a povinnosti katolíckej stránky;

3. obidve stránky sa majú poučiť o cieľoch a podstatných vlastnostiach manželstva, ktoré treba, aby ani jeden z uzavierajúcich nevyľučoval.

Kán. 1126 - Je úlohou Konferencie biskupov stanoviť tak spôsob, akým treba uskutočniť tieto vyhlásenia a prísľuby, ktoré sa vždy vyžadujú, ako aj určiť formu, akou sa majú aj stať zrejmy vo vonkajšom fóre aj ako sa má s nimi oboznámiť nekatolícka stránka.

Kán. 1127 - § 1. Čo sa týka formy, ktorú treba použiť pri miešanom manželstve, majú sa zachovať predpisy kán. 1108; ak však katolícka stránka uzaviera manželstvo s nekatolíckou stránkou východného obradu, kánonickú formu slávenia treba zachovať iba pre dovoľenosť; na platnosť sa však vyžaduje účasť posvätného služobníka pri zachovaní iných predpisov, ktoré treba podľa práva zachovať.

§ 2. Ak zachovaniu kánonickej formy prekážajú veľké ťažkosti, miestny ordinár katolíckej stránky má právo v jednotlivých prípadoch od nej dišpenzovať, ale po porade s ordinárom miesta, kde sa manželstvo slávi, a pri neporušení istej verejnej formy slávenia, potrebnej na platnosť; úlohou Konferencie biskupov je stanoviť normy, podľa ktorých sa

uvedený dišpenz má udeľovať jednotným spôsobom.

§ 3. Zakazuje sa, aby sa pred kánonickým slávením manželstva podľa normy § 1 alebo potom konalo iné náboženské slávenie toho istého manželstva na vyjadrenie alebo obnovenie manželského súhlasu; takisto sa nemá konať náboženské slávenie, pri ktorom katolícky asistujúci a nekatolícky služobník súčasne, každý konajúc svoj obrad, vyžadujú súhlas stránok.

Kán. 1128 - Miestni ordinári a iní duchovní pastieri sa majú starať, aby katolíckej manželskej stránke a deťom narodeným z miešaného manželstva nechýbala duchovná pomoc pri plnení ich povinností a manželom pomáhať upevňovať jednotu manželského a rodinného života.

Kán. 1129 - Predpisy kán. 1127 a 1128 treba uplatňovať aj pri manželstvách, ktorým stojí v ceste prekážka rozdielnosti náboženstva, o ktorej sa hovorí v kán. 1086, § 1.

VII. kapitola **TAJNÉ SLÁVENIE MANŽELSTVA**

Kán. 1130 - Z vážneho a naliehavého dôvodu môže miestny ordinár dovoliť, aby sa manželstvo sláвило tajne.

Kán. 1131 - Dovoľenie tajne sláviť manželstvo prináša so sebou,

1. aby sa zisťovania, ktoré treba vykonať pred manželstvom, robili tajne;
2. aby tajomstvo o slávenom manželstve zachovali miestny ordinár, asistujúci, svedkovia a manželia.

Kán. 1132 - Povinnosť zachovať tajomstvo, o ktorej sa hovorí v kán. 1131, bod 2, zo strany miestneho ordinára zaniká, ak zo zachovávanía tajomstva hrozí vážne pohoršenie alebo vážne zneváženie posvätnosti manželstva, a o tom treba upovedomiť stránky pred slávením manželstva.

Kán. 1133 - Tajne slávené manželstvo sa má zapísať iba v osobitnej matrike, ktorú treba uchovávať v tajnom archíve kúrie.

VIII. kapitola **ÚČINKY MANŽELSTVA**

Kán. 1134 - Z platného manželstva vzniká medzi manželmi zväzok, ktorý je svojou prirodzenosťou doživotný a výlučný; okrem toho sa v kresťanskom manželstve manželia na povinnosti a dôstojnosť svojho stavu osobitnou sviatosťou posilňujú a akoby zasväcujú.

Kán. 1135 - Obidvaja manželia majú rovnakú povinnosť a rovnaké právo vo všetkom, čo súvisí so spoločenstvom manželského života.

Kán. 1136 - Rodičia majú veľmi vážnu povinnosť a prvotné právo, aby sa podľa svojich síl starali tak o telesnú, spoločenskú a kultúrnu, ako aj mravnú a náboženskú výchovu detí.

Kán. 1137 - Zákonité sú tie deti, ktoré sa počali alebo narodili v platnom alebo putatívnom manželstve.

Kán. 1138 - § 1. Otcom je ten, koho za takého označuje zákonný sobáš, ak sa zjavými argumentmi nedokáže opak.

§ 2. Prezumuje sa, že zákonité sú deti, ktoré sa narodili aspoň po 180 dňoch odo dňa slávenia manželstva alebo do 300 dní od rozviazania manželského života.

Kán. 1139 - Nezákonité deti sa stávajú zákonitými neskorším platným alebo putatívnym manželstvom rodičov alebo reskriptom Svätej stolice.

Kán. 1140 - Uzákonené deti sú z hľadiska kánonických účinkov, vo všetkom postavené na roveň zákonitým, ak právo výslovne nestanovilo niečo iné.